

Advies- en Arbitragecommissie Rijksdienst

AAN: De korpsbeheerder van het Regionaal Politiekorps
Gelderland-Midden

De politievakorganisaties deel uitmakend
van de Regionale Commissie voor Georganiseerd
Overleg in de Politieregio Gelderland-Midden

Bijlagen:

1. adviesaanvraag
2. verslag hoorzitting

AAC/00.00155
AAC.73

21 december 2000

Onderwerp:

Advies AAC.73.

INLEIDING

De Korpsbeheerder van de Politieregio Gelderland-Midden (hierna te noemen: werkgever) alsmede de politievakorganisaties die deel uit maken van de Regionale Commissie voor Georganiseerd Overleg in genoemde regio (hierna te noemen: vakorganisaties) hebben bij brief van 8 augustus 2000 een gezamenlijk verzoek tot advies ingediend bij de Advies- en Arbitragecommissie Rijksdienst (hierna te noemen: de commissie) inzake een tussen hen gerezen geschil omtrent de Goede Vrijdag. Het geschil is ingeschreven onder nummer AAC.73.

Bij brief van 8 augustus 2000, kenmerk 00UA.0360-a, heeft de werkgever zijn standpunt in deze aangelegenheid aan de commissie toegelicht.

Bij brief van 25 september 2000, kenmerk RSGRE20000925NCF, hebben de vakorganisaties – mede in reactie op de brief van de werkgever - hun standpunt inzake het geschil aan de commissie kenbaar gemaakt.

INHOUD VAN HET GESCHIL

Vanaf 1996 is in het Regionaal Georganiseerd Overleg in de politieregio Gelderland-Midden overleg gevoerd over de Goede Vrijdag. In het overleg van 1 augustus 2000 bleek tussen de werkgever en de vakorganisaties geen overeenstemming over dit onderwerp bereikbaar. Partijen hebben afgesproken het ontstane geschil ter advisering aan de commissie voor te leggen en hebben het geschil gezamenlijk als volgt geformuleerd:

“Beide partijen stellen vast dat vanaf de reorganisatie van de Nederlandse Politie in het formeel Regionaal Georganiseerd Overleg in Politieambtenarenzaken (RGO) afspraken gemaakt dienen te worden over Goede Vrijdag. De vakorganisaties zijn van mening dat Goede Vrijdag volgens de vigerende (regionale) regelgeving aangemerkt dient te worden als vrije dag, tenzij daar middels overleg in het RGO formeel andere afspraken over zijn of worden gemaakt. Van belang is dan wat onder de tegenwaarde van een vrije dag dient te worden verstaan. De korpsbeheerder is van mening dat er open en reëel overleg is gevoerd over een redelijke compensatie van Goede Vrijdag. Hierbij is aansluiting gezocht bij de wijze waarop Goede Vrijdag in 1996 in overleg met het RGO is gecompenseerd, namelijk voor 50%, te vertalen in reële geldbedragen.”

Op grond van artikel 27, lid 1 van het Besluit overleg en medezeggenschap politie 1994 verzoeken partijen de commissie advies uit te brengen over dit geschil.

Standpunt werkgever

De werkgever merkt op dat sinds 1 april 1994 de Goede Vrijdag in de rechtspositie van de politie niet meer geduid wordt als een sectoraal vastgestelde vrije dag. Wel kan het bevoegd gezag in een regio Goede Vrijdag als (vrije) feestdag aanwijzen.

De werkgever schetst vervolgens op welke wijze in regio Gelderland-Midden met de Goede Vrijdag is omgegaan.

- In 1994 is voor de Goede Vrijdag verlof toegekend; hierover geen discussie gevoerd, daar deze dag deel uit maakte van de over te boeken verloftegoeden van de korpsen. In 1995 is namens de werkgever bepaald dat Goede Vrijdag uitsluitend voor dat jaar een aangewezen vrije dag was; hierover is geen overleg geweest met het RGO.
- In 1996 is namens de werkgever bepaald dat Goede Vrijdag geen vrije dag is, dit in het licht van de zich aandienende noodzaak tot efficiency in de bedrijfsvoering. Daarnaast was begin 1996 een pakket regionale arbeidsvoorwaarden vastgesteld, waarmee ondermeer de compensatie voor de Goede Vrijdag verondersteld werd te zijn geregeld. Hierover bestaat echter een verschil van mening

met het RGO; bij wijze van compromis werd dan ook met het RGO afgesproken de Goede Vrijdag te compenseren met een halve dag.

- In 1997 is namens de werkgever bepaald dat Goede Vrijdag geen aangewezen vrije dag is en deze lijn is doorgetrokken naar de jaren 1998 en 1999.
- In 1997 heeft de korpschef in de regio Flevoland aan de minister van Binnenlandse Zaken om opheldering rond Goede Vrijdag gevraagd. In zijn antwoord heeft de minister aangegeven dat er geen automatisch recht op verlof op Goede Vrijdag bestaat en dat zulks ter bepaling is aan het bevoegd gezag. Dit antwoord heeft de werkgever gesterkt in zijn opvatting dat de Goede Vrijdag in de regio Gelderland Midden geen aangewezen dag is.
- In september 1998 heeft de minister van Binnenlandse Zaken bij circulaire aangegeven dat bestaande regionaal aangewezen feestdagen niet automatisch kunnen vervallen, tenzij daarover overeenstemming is met het RGO. De circulaire gaf de werkgever geen aanleiding op zijn standpunt terug te komen: Goede Vrijdag was immers niet aangewezen als regionale feestdag en kon derhalve als vervallen worden beschouwd.

De werkgever verwijst vervolgens naar de arbitrale uitspraak die de Advies- en Arbitragecommissie Rijksdienst medio 1999 heeft gedaan inzake de situatie in de regio Utrecht, waar de bestaande financiële compensatie voor Goede Vrijdag was stopgezet (uitspraak AAC.65). Een aantal uitgangspunten in deze uitspraak acht de werkgever in de onderhavige zaak van belang:

- er bestaan EEG-richtlijnen die toezien op rechten en plichten uit de arbeidsverhouding bij overgang van onderneming. Er dient daarom over Goede Vrijdag onderhandeld te worden op basis van verkregen rechten in het verleden;
- het is niet acceptabel om bij het te voeren overleg over Goede Vrijdag uit te gaan van een “nul-situatie”;
- er dient open en reëel overleg gevoerd te worden waarbij aansluiting gezocht dient te worden bij de in het verleden gegroeide praktijk.

Naar aanleiding van het vorenstaande is de werkgever teruggekeerd van zijn standpunt dat de Goede Vrijdag geen onderwerp is van onderhandeling met het RGO. Wel blijft hij van mening dat in de onderhavige regio geen sprake is van een vanuit het verleden gegroeide praktijk van compensatie van Goede Vrijdag. Van een “nul-situatie” kan echter niet worden uitgegaan. Daarom heeft hij aansluiting gezocht bij de in 1996 gehanteerde compensatie van een halve vrije dag, te vertalen in geld. Dit bod acht hij niet onredelijk, daar het RGO in 1996 reeds hiermee had ingestemd.

De waarde van een halve dag in geld uitgedrukt bedraagt fl. 125,-. De werkgever heeft de vakorganisaties aangeboden over de jaren 1997 t/m 1999 f 375,- bruto uit te keren en voor het jaar 2000 en verder fl. 125,- per jaar bruto. Voor wat betreft toekomstige betalingen heeft hij aangegeven dat het bruto bedragen betreft, die zo mogelijk netto worden uitgekeerd indien zich

daarvoor vanuit het vigerende belastingstelsel mogelijkheden voordoen. De vakorganisaties hebben dit bod afgewezen.

Tijdens het formele overleg van 5 juli 2000 heeft de werkgever zijn bod voor de jaren 1997 t/m 1999 verhoogd naar fl. 500,- bruto, waaraan voor het jaar 2000 fl.125,- bruto kan worden toegevoegd. De vakorganisaties wensen over de jaren 1997 t/m 2000 een bedrag van fl. 750,- bruto, waarna vanaf 2001 de discussie gevoerd kan worden over het bedrag van fl.125,-.

De werkgever is van oordeel dat hij open en reëel overleg heeft gevoerd over een redelijke compensatie van de Goede Vrijdag. Hij is daarbij niet uitgegaan van een “nul-situatie”, maar heeft aansluiting gezocht bij de wijze waarop de Goede Vrijdag in 1996 in overleg met het RGO werd gecompenseerd. Hij heeft voorts aangeboden het na te betalen bedrag over de jaren 1997 t/m 1999 te verhogen tot fl. 500,- bruto. Hij is van oordeel dat van hem niet mag worden verwacht de verplichting op zich te nemen om toekomstige betalingen van fl. 125,- per jaar altijd netto uit te keren. Dit zou de organisatie immers voor onvoorzienbare financiële risico's kunnen plaatsen.

Standpunt vakorganisaties

De vakorganisaties verwijzen net als de werkgever naar de arbitrale uitspraak van de commissie in de zaak AAC.65. Zij geven aan dat er twee kenmerkende verschillen zijn:

- de onderhavige werkgever stelt niet meer dat Goede Vrijdag geen onderwerp van onderhandeling dient te zijn in het RGO;
- ook naar de mening van de werkgever dient er sprake te zijn van een compensatie voor de individuele politieambtenaar met een terugwerkende kracht tot 1997.

Naar de mening van de vakorganisaties is in het voorliggende geschil de cruciale vraag of de werkgever open en reëel heeft onderhandeld met de vakorganisaties. Zij zijn van mening dat dit niet het geval is geweest, vanwege het volgende:

- Er is **in** en **voor** 1996 in het RGO afgesproken Goede Vrijdag voor 50% te compenseren en zulks te vertalen in een reëel geldbedrag.
- De volgende jaren is er niet opnieuw een bedrag ter waarde van 50% uitbetaald, noch werd er over de Goede Vrijdag onderhandeld. De vakorganisaties hebben het onderwerp zowel in informeel als in formeel overleg aan de orde gesteld, maar er gebeurde voorsnog niets.
- In geen enkel formeel stuk staat dat de werkgever en de vakorganisaties overeenstemming met elkaar hadden over continuering van de afspraak van 1996. Wellicht is het onderwerp in 1997 in het kader van het totale arbeidsvoorwaardenpakket aan de orde geweest. Niet is echter uit enig document af te leiden dat hierover bindende afspraken zijn gemaakt.

-
- De vakorganisaties vinden fl. 125,- in beginsel bruto uitgekeerd geen reëel bedrag ter compensatie van een rechtspositionele vrije dag. Naar de mening van de vakorganisaties was er in het informeel overleg met de werkgever, voorafgaand aan het formele overleg, wel degelijk overeenstemming met de werkgever over het netto uitkeren van het bedrag van fl. 125,-.
 - In de circulaire van de minister van Binnenlandse Zaken van 14 september 1998 staat expliciet vermeld dat het nimmer de bedoeling is geweest dat aangewezen vrije dagen automatisch komen te vervallen. Vóór de reorganisatie van de politie gold in het gebied van de regiopolitie Gelderland-Midden de Goede Vrijdag voor de gemeentelijke politiekorpsen en voor het Korps Rijkspolitie als een vrije dag.
 - Het feit dat de werkgever eenzijdig heeft besloten de waarde van Goede Vrijdag te bepalen op een halve vrije dag en dit als eindbod van de onderhandelingen te bepalen kan niet worden gezien als open en reëel overleg.
 - Evenmin kan worden vastgesteld dat onderhandelingen in de praktijk ertoe hebben geleid dat een uitgangspositie van een halve dag verdedigbaar zou zijn. Er is immers geen praktijk gegroeid. Deze kwestie dient vanaf 1997 opnieuw in beschouwing genomen te worden nadat er in 1996 een eenmalig akkoord voor één jaar is gesloten.
 - De commissie heeft in eerder genoemde arbitrale uitspraak - mede gelet op EEG-richtlijnen - overwogen dat rechten en plichten uit arbeidsverhoudingen bij de overgang van een onderneming overgaan op de ondernemer.

Tot slot merken de vakorganisaties nog op dat het schrijven van de werkgever van 8 augustus 2000 de schijn wekt dat deze in de onderhandelingen aanzienlijk heeft “bewogen” in de richting van de vakorganisaties, en dus “open en reëel overleg” zou hebben gevoerd. De vakorganisaties zijn van mening dat de werkgever wel iets is opgeschoven betreffende de terugwerkende kracht, wederom uitgaande van de halve dag. In de structurele situatie heeft hij echter niets anders ondernomen dan uitgaan van de halve dag situatie.

De vakorganisaties verzoeken de commissie partijen te adviseren open en reëel overleg te voeren op basis van het feit dat de Goede Vrijdag een dag is als bedoeld in artikel 12, lid 4 van het BARP. Zij geven aan bereid te zijn deze onderhandelingen op een reële en open basis te voeren.

OVERWEGINGEN EN ADVIES

De commissie heeft op grond van hetgeen schriftelijk door partijen ter onderbouwing van hun standpunt aan haar is voorgelegd en op grond van hetgeen in de hoorzitting van 10 november 2000 door partijen is verklaard, het volgende overwogen.

Ten aanzien van de feiten

Uit de schriftelijke toelichtingen die partijen hebben gegeven blijkt dat zij het eens zijn over het volgende:

- (compensatie van) Goede Vrijdag is onderwerp van overleg in het RGO;
- voor de individuele politieambtenaar dient sprake te zijn van een compensatie van de Goede Vrijdag met terugwerkende kracht over de jaren 1997 t/m 1999;
- voor het jaar 2000 en de komende jaren dient een compensatie vastgesteld te worden.

Ter zitting hebben partijen het vorenstaande bevestigd.

Beoordeling

Partijen verschillen van mening over de vraag of over het voorliggende bod van de werkgever open en reëel overleg is gevoerd.

De werkgever is van mening dat hij open en reëel overleg gevoerd heeft over een redelijke compensatie voor de Goede Vrijdag en dat het niet onredelijk is dat hij aansluiting heeft gezocht bij de wijze waarop in 1996 Goede Vrijdag, met instemming van partijen, is gecompenseerd.

De centrales voeren in hun schriftelijke toelichting op het geschil aan dat huns inziens geen sprake is geweest van open en reëel overleg. Zij achten het niet redelijk dat de werkgever aansluiting zoekt bij hetgeen voor 1996 werd afgesproken.

Tijdens de hoorzitting is het de commissie gebleken dat de centrales de commissie feitelijk verzoeken zich uit te spreken over de vraag of het reëel is om bij het overleg over compensatie uit te gaan van compensatie van een halve dag dan wel een hele dag. De werkgever heeft dit verzoek onderschreven.

De commissie is van oordeel dat er in de onderhavige zaak sprake is van een situatie waarin partijen wel met elkaar hebben overlegd, maar geen compromis hebben weten te bereiken.

De commissie constateert dat over de status van de Goede Vrijdag in ieder geval voor het jaar 1996 na overleg een compromis is bereikt. Voor 1997 is namens de korpsbeheerder bepaald dat Goede Vrijdag geen vrije dag zou zijn en deze lijn is doorgezet naar de jaren 1998 en 1999. Het is de commissie gebleken dat partijen een verschillende beleving hebben over de vraag of de afspraak die gemaakt werd voor 1996 ook gold voor de jaren daarna. In formele stukken is hieromtrent niets vastgelegd. In 2000 werd het onderwerp in het formele overleg weer inhoudelijk besproken, dit mede naar aanleiding van de in dit advies al eerder genoemde uitspraak van de commissie inzake het geschil omtrent de Goede Vrijdag in de regio Utrecht. Uit de verslagen van het formeel RGO van 16 maart en 1 augustus 2000, alsook uit de ter zitting gegeven toelichting, leidt de commissie af

dat de werkgever tijdens deze overleggen niet star heeft vastgehouden aan zijn eerste inzet, maar is “opgeschoven” om de centrales tegemoet te komen en zijn bod heeft verruimd. Mede op deze grond spreekt de commissie zich bevestigend uit over de vraag of over compensatie van de Goede Vrijdag van de zijde van de werkgever open en reëel overleg is gevoerd.

Betreffende de vraag welk vertrekpunt redelijk zou zijn voor het overleg over de compensatie van de Goede Vrijdag, overweegt de commissie als volgt.

Naar het oordeel van de commissie behoort het tot de bevoegdheid van de werkgever om te bepalen of de politieambtenaar op de Goede Vrijdag al dan niet verlof geniet. Het komt de commissie niet onredelijk voor dat de werkgever, waar hij heeft bepaald dat in de regio Gelderland-Midden de Goede Vrijdag niet geldt als een verlofdag, maar wel heeft aangeboden hiervoor – met terugwerkende kracht alsook in de toekomst – een compensatie te bieden, als uitgangspunt voor deze compensatie aansluit bij het eerder bereikte compromis.

ADVIES

De commissie beveelt partijen gelet op het bovenstaande aan het overleg voort te zetten vanuit het vertrekpunt dat voor de toekomst compensatie op basis van een halve dag zal worden verleend, en over de daadwerkelijke vormgeving daarvan verder overleg te voeren. De commissie wijst hierbij ten overvloede naar de toezegging van de werkgever zich in te spannen om te bewerkstelligen dat de fiscale gevolgen van de uitkering binnen het vigerende belastingstelsel niet zullen drukken op de werknemer.

's-Gravenhage, 21 december 2000

De Advies- en Arbitragecommissie Rijksdienst,

prof. mr. J. de Ruiter
voorzitter

Th. H. Dragt
secretaris

prof. mr. I.P. Asscher-Vonk
lid

prof. H.J.L. Vonhoff
lid

drs. J.S. Timmer
bijzonder lid

prof. dr. W. van Voorden
bijzonder lid